

→ Novo izdanje najčitanijeg hrvatskog romana u svijetu

Originalni Hlapić

Prvi put izvorni tekst I. Brlić-Mažuranić

PRVA NASLOVNICA Šegrta Hlapića izdan je prvi put 1913.

smatrali da njezin jezik treba „popraviti“, prilagoditi vremenu, „posuvremeniti“. Unatoč upozorenju struke da „jezik ne smijemo nikada dirati“, prilagodbu su provodili vrlo revno: rukopis *Šegrta Hlapića* ima jedva 25 tisuća riječi, a intervencija je bilo čak 1500! Tako, primjerice, *plavi rubac* postaje *modar*, *ja već nosim mlijeke* mijenjaju u *ja sam već donio mlijeko*, *svaka guska koštala 2 forinta* u *svaka guska vrijedila 4 krune*, *kobasicu za pet krajcara* u *kobasicu za deset filira*, *pun tanjur krajcara* u *pune tanjure filira*... Stradale su i katarinčice, koje su postale ivančice, pripovijest povijest, grablje vile, pijaca trg, a Crni čovjek, umjesto da ih je *one noći sve bio zatekao*, sve ih je - *zatekao!* U pismu o svome tek objavljenom romanu razočarana se autorica 28. lipnja 1913. potužila majci da su „korektura, mjestimice jezik i interpunkcija grozni“, pa je moli, kad bude knjigu slala Matošu, da mu to kaže očito se bojeći Matoševa suda. Srećom, veliki ju je pjesnik pohvalio, ali strah od intervencija ostao je duboko usaden, pa je, tri godine poslije, izdavača *Priča iz davnine* upozorila da eventualne promjene svode na minimum - „prečimo samo na 5-6 mjesta“.

Nepravdu učinjenu Ivani Brlić-Mažuranić ispravio je ovih dana prof. dr. Vinko Brešić, književni povjesničar i profesor na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, koji je za tisak priredio jedinstveno izdanje *Šegrta Hlapića*, bez ikakvih zahvata u jezik.

– Ovo je prvi put – objašnjava Brešić – da se roman objavljuje u izvornom obliku, tj. onako kako ga je autorica napisala, ali knjiga je jedinstvena i po tome što se u njoj prvi put objavljuje i igrokaz *Šest konaka šegrta Hlapića*. Ostalo je gotovo nepoznato da je Ivana Brlić-Mažuranić prema svome romanu napisala i igrokaz. Bilo je to 1930., a trebao je biti izveden u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu u povodu njezina 60. rođendana. No, tadašnji intendant odbio je rukopis, a za tu je prigodu 1934. izveden igrokaz koji je prema autoričinu romanu napisao redatelj Tito Strozzi. Igrokaz Ivane Brlić-Mažuranić nikada nije ni izveden niti objavljen. S kojim je obrazloženjem

igrokaz odbijen? – Redatelj Bach odbio ga je s obrazloženjem da zaostaje za pričom, da su dijalozi komplicirani, neke scene neiskorištene, nema dramskog zapleta... Zato je predložio da roman adaptira Strozzi. Novine su predstavu uglavnom hvalile, ali Ivana nije bila zadovoljna. Do rujna 1934. predstava je izvedena još osam puta i potom pala u zaborav skupa s autoričinim igrokazom. Ali je zato roman nastavio osvajati publiku diljem svijeta, prošle godine slavili smo mu 100. rođendan. Možda danas neke redatelj i igrokaz zapne za oko. Scenske mogućnosti mnogo su veće! – napominje Brešić, koji je veliki poznavatelj djela Ivane Brlić-Mažuranić.

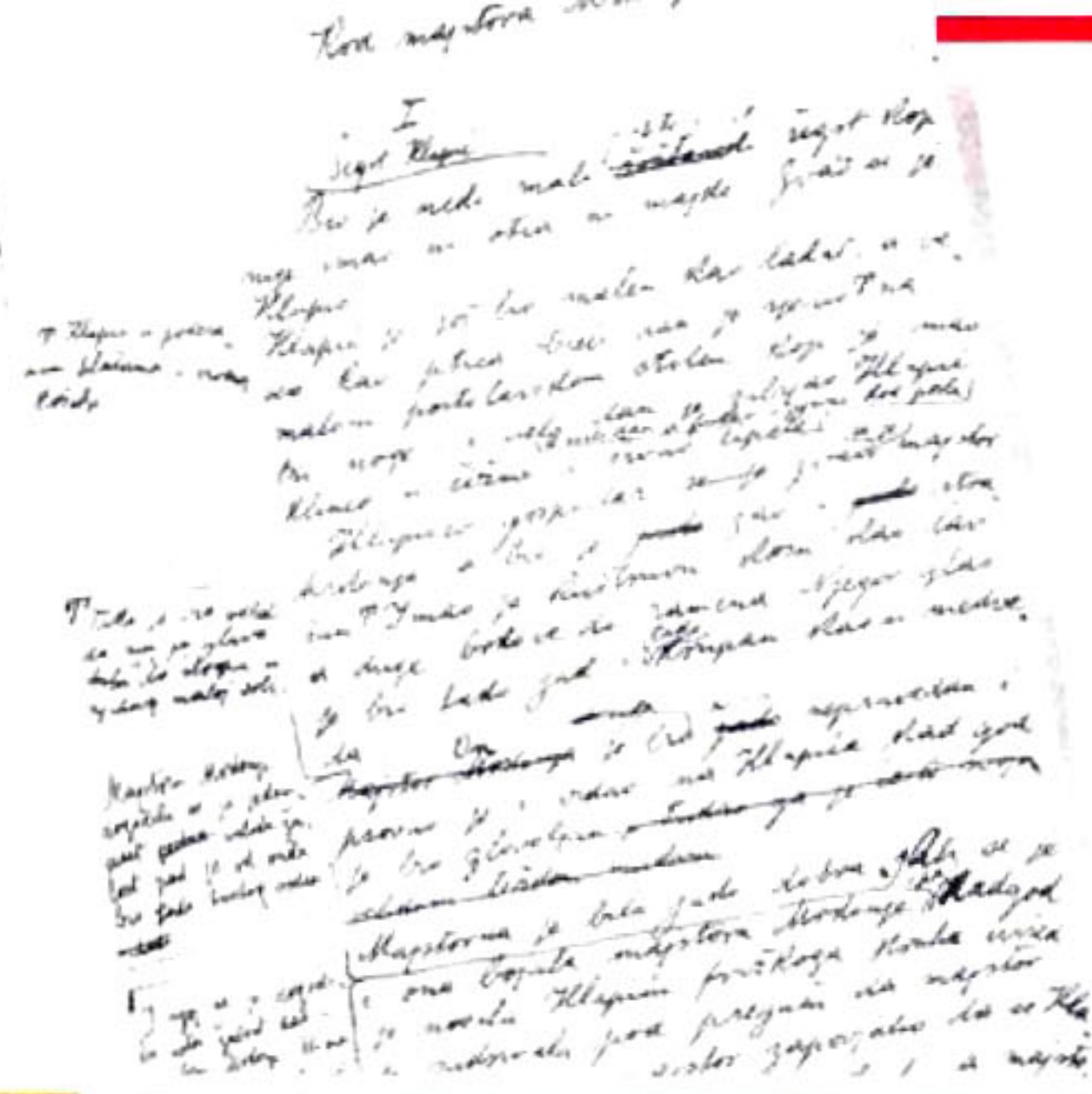
Slavna književnica, otkriva nam profesor, žudjela je za tim da njezin mali postolarski šegrt dobije prepoznatljiv izgled, no kako se to nije dogodilo, možemo samo nagadati kako bi se osjećala danas kad prosječni čitatelj šegrta Hlapića doživljava kao miša, a ne kao dječaka malenog kao lakat i veselog kao ptica. Tko je „kriv“ za takvu percepciju?

– Zapravo nitko – kaže Brešić. – Naše vrijeme sve pokušava animirati, pa na tome valu i šegrt Hlapić postade miš. Nekoliko generacija naše djece tako je već odgojeno i uistinu će biti teško promijeniti tu percepciju. Možda u tom smislu nešto učini najnoviji igrani film i možda se napokon ispuni Ivanina želja da njezin šegrt dobije prepoznatljiv izgled kakav recimo imaju Janko Raščupanko ili Pipi Duga Čarapa.

Iako „neprepoznatljiv“, *Šegrt Hlapić* postao je ne samo najpoznatije djelo Ivane Brlić-Mažuranić, njezin zaštitni znak i zaštitni znak hrvatske dječje književnosti nego i najčitaniji hrvatski roman uopće. Prema Bre-

Autorica se 1913. potužila majci da su „korektura, mjestimice jezik i interpunkcija grozni“, pa je moli da to kaže Matošu kad bude slala knjigu

Novi Hlapić izlazi 18. travnja u nakladi Večernjeg lista i Matice hrvatske (39,90 kuna)

Ivana Brlić-Mažuranić bila je razočarana zbog brojnih zahvata u njezin jezik

Hoće li najnoviji film učiniti da šegrt Hlapić napokon dobije prepoznatljiv izgled?

šićevim podacima, dosad je objavljen u 140 izdanja, od toga 105 na hrvatskome, a 35 na 23 strana jezika. Među njima su engleski, njemački, francuski, španjolski, ruski, albanski, esperanto, mađarski, slovački, slovenski, makedonski, ukrajinski, bengalski, perzijski, kineski, vijetnamski, japanski... Tim izdanjima pridružuje se i ovo najnovije – autentični *Šegrt Hlapić* u izdanju Večernjeg lista i Matice hrvatske, koje će se na kioscima pojaviti u petak, 18. travnja, točno 140 godina od rođenja Ivane Brlić-Mažuranić. Zaslužila je!

NEPOZNATA IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ

Kako je sveti Vincent postao sveta Vicencija

• Sve što otkrivam o Ivani Brlić-Mažuranić, kaže prof. Brešić, upotpunjuje sliku o izrazito ponosnoj i odanoj ženi koja je uspijevala u sebi pomiriti mnoge pozive, izazove i ljubavi. Naročito me se dojmila njezina privrženost obitelji i tradiciji. Ustrajno je slavila sv. Vinka, zaštitnika vinograda, i to po starom brodskom običaju u obiteljskome ljetnikovcu Brlićevac iznad Slavonskog Broda, pa kad bi muške snage

posustale što od ića, što od pića, proslave su prelazile u Ivanine ruke, „pa sv. Vincent postaje sv. Vicencija“, znala se našaliti na vlastiti račun. Do kraja je ljubav prema pisanju spajala s ljubavlju prema djeci, pa tako kad je već ostala sama sa svojom malom družinom, „stara mama“, kako su je zvali, djeci i unučadi dijelila bi uloge *perovode*, *kulenove seke*, *pucalice*, *zalievala* ili *Jahačice mistične rijeke*.

Izvor: Večernji list, 17. IV. 2014., str. 28-29.